

(Боши биринчи бетда)

«Бўлажак уруш натижасида қанча одам қурбон бўлиши-ни чамалаб қўриш мумкинми?» — деган эди у. — Бугун дунёдаги 2700 миллион аҳолининг аҳтиём ўчдан бири, яъни атиги 900 миллион киши ҳалок бўлур. Агар қақиқатан атом бомбалари ташланганидан бўлса, мен бунн ҳам кам деб ҳисоблайман. Бу жуда даҳшатли бир нарс, албатта. Лекин ин-

Хитойнинг ўз ҳам бундан ҳеч бир наф қургани йўқ, эон ҳам шундай бўлади деб кутилган эди. Жаҳон халқларининг назариди, аввало, Осиё ва Африка халқларининг назариди Хитойнинг обрўи асло кутарилгани йўқ. Социалистик мамлакатлардан бир бўлган, қияндигина ўзи мустақилликка эришган, хитойларга ўзбек бўлиб турган мамлакатка бе-
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 5

Хитой раҳбарларининг галига қўлоқ солсангиз, шу нарса келиб чиқадики, 1962 йилнинг октябрида жаҳонни термоядро уруши чегарасига Америка империализмининг агрессивлиги келтириб қўймаган эмиш, бу ҳолатнинг вужудга кели-

Совет ҳукулатининг Қариб денгиз раёнидаги тангликни тинч ну билан ҳал қилишига, Ҳука бўлақини тинч меҳнатини ҳимоя қилишига қаратилган сийосатини бутун соҳа халқи, эр юзидagi тинчликсевар кишиларнинг ҳаммаси ақдклик билан қизғин маъқуллади. Ухти раҳбарлари ниҳоят даражада дарғазаб бўлганликлари учунгина улар Қариб денгиздаги тангликни ҳал қилиш вақтида руй берган қинчиликлардан ҳозир ҳам фойдаланиб қолишига урмонқоқлар. СССРнинг уша даврдаги сийосати тўғрисида ийвоғарлик гапарини қайта-қайта такрорламодлар.

Ривожланган капиталистлик мамлакатлардаги ишчиларнифти, кенг меҳнатнашлар оmmasининг империализмга қарши, ўзининг ҳаётий талаблари учун, социализм учун қўнғодий ва сиёсий кураши икки системанинг тинч-тотув яшайиш вазиятига юксалиб бормоқда. Урушдан кейинги 15 йилда капиталистлик дунёда урушдан аввалги 20 йил ичида бўлганига нисбатан 2,5 баравар кўп ишчи ва хизматчилар шў ташлади. Забастовка ҳаракати тўққинчи тобора баланд ўтарилмоқда. 1956 йилда забастовка курашида 13,8 миллион киши қатнашган бўлса, 1961 йилда 60 миллиондан ўпроқ киши қатнашди. Халқаро коммунистлик ҳаракат ҳоғри замоннинг энг зўр сиёсий кучига айланди.

(Охири учинчи бетда).

СОВЕТ ХАЛҚУМАТИНИНГ БАЁНОТИ

(Боши 1 ва 2-бетларда).

Тинчлик, тинч-тотув яшашни мустақамлаш сўбаси миллий озолик ҳаракатини қўллашга ҳақлиқ берилади. Балик ердан берида, бунинг турмуш кўрсатиб турибди. Социал турмуш турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш шартини 50 дан кўпроқ мамлакат миллий мустақилликка эришганлиги факт-ку, ахир. Бу мамлакатлар тинчлик шартинида ўз сийсий мустақиллигини мустақамлаб олиш, иқтисодий мустақилликка эришсин, асрий қолдиқликка барҳам бериш учун қўлай имкониятларга эга бўлмоқда. Миллий демократик кучлар кенг халқ оммасининг маффаатларини қўллаб, социал ўзгаришларини амалга оширишга эришсин имкониятга эгадир. Мустақамлашлик зулмидан халос бўлган халқлар эндиликда халқаро майдонда тобора жиддий сийсий фактор бўлиб қолмоқда. Ҳозир жаҳон миқсидига биронта проблемани ана шу мамлакатларнинг иштирокисиз ҳал қилиш мумкин эмас.

Тинчлик—социализмнинг, халқаро ишчилар ҳаракатининг, миллий озолик учун курашдаган халқларнинг содиқ иттифоқисиз бўлиб, вақт ҳам социализм ва тараққиёт фойдасига империализм зарарига хизмат қилмоқда.

Борди-ю, социалистик мамлакатлар, халқаро коммунистик ҳаракат уруш ва тинчлик масалаларида Хитой раҳбарларининг йўналиш қўйишлари, нима бўлар эди?

Социалистик мамлакатлар учун бу нарсани тинч қўйишнинг йўналиш қўйиш, ишлаб чиқарувчи кучларини ривожлантириш ва халқ оммасининг фаровонлигини ошириш сўра-атларини секинлаштириш йўналиш тўғрисида бўлиб, эҳти-қиймча микдорда бир талай маблағларни ҳарбий эҳтиёк-ларга қўйиришга тўғри келар эди.

Капиталистик мамлакатларнинг реакция доиралари одатда халқаро кескинлик шартинида фойдаланиб, ишчи-ларнинг ташкилотларига ва демократик ташкилотларга қар-ши шафқатсиз репрессия чораларини ишга соладилар. Ком-мунистик партияларни урқаткан қиладилар ва подпольеда ишлашга мажбур қиладилар, меҳнатқилларнинг ҳаётини ма-ффаатлари, демократик ҳуқуқлари ва эркинликларига ҳу-жум қиладилар.

Кескинликнинг кўчайиб кетиши мустақамлашдан хал-ос бўлган халқларнинг миллий саноатини вужудга келтириш вазифини ҳал қилишнинг, империалистик монополияларни ўз эконимисидан ситиб чиқаришнинг, прогрессив кучлар билан социал ислохотларни амалга оширишнинг мушкулла-штириб қўйган, бунинг ҳам жуда оз бўлган маблағларни ҳар-бий таъбиқларига тўғри қўйган бўлиб эди. Бу эса ҳали ҳам мустақамлашнинг асосати остида қолган халқлар-нинг озоликка эришунинг ҳақлиқ берган бўлиб эди.

Баптар Хитой раҳбарларининг нутқи назира ушун-ке-ладиган бўлса, баптар коммунистлар тинчлик учун кура-шини ўрнига ўзлари халқаро кескинликни кучайтириш йў-налишга тушиб олсалар, жаҳон урушининг фатал суратда му-қаррарлигини тас осалар, унда инсоният термоядро ҳалокати-ни гирдобига тортиб қўйилган бўлиб эди. Бинобарин, Хитой раҳбарлари гўё бу нарсани жаҳон революциясининг тантанаси-ни яқинлаштирган бўлиб эди, деб ўзларини ҳам ва бош-қаларини ҳам беҳуда алдамоқдалар.

КПСС ва бошқа мамлакатларнинг қардош партиялари империализм янги жаҳон урушининг ўтида йўқ қилиб та-шланади, деган баптарда, меҳнатқилларнинг ўзлари ўз мамлакатларидан ҳужумор экспулататор синфини ағдариб ташлайди, миллион-миллион одамларнинг дахшати равишда қирилиб кетиши учун ана шу экспулататор синф зиммасига оғир айб тушади деган фикрга асосланмоқдалар. Лекин ком-мунистлар Хитой раҳбарларининг йўналиш юриб, тинчлик байроғини йиғиштириб қўйсалар, бунинг устига ўзлари урушининг бошланиб кетишига ердан берсалар, унда халқ оммаси ўз тақдирини ана шундай довдир коммунистларнинг қўлига яшиноб топшириб қўйган бўлармиди, ахир?

Йўқ, қандай қилиб бўлса ҳам инсониятнинг термоядро урушига тортган кишиларни улар қандай революцион гап-лар билан ниқобланмасинлар, халқлар ҳеч қачон кечирма-ган бўлиб эдилар.

Хитой раҳбарларининг йўли барча мамлакатлардаги халқ оммасининг туш маффаатларига қарши қаратилганли-гини кўриш қийин эмас. Амалда бу йўл жаҳон социализмига, ишчилар ва миллий озолик ҳаракатига содқинлик қилиш, жаҳон революцияси ишига ҳиёнат қилиш демандир.

Хитой раҳбарлари Маркс—Ленин таълимотини, комму-нистик ҳаракатнинг боти йўлини ревизия қилиб, «револю-цион урушлар» ёрдами билан революцияга туртки бериш ҳақидаги назарияни халқаро ишчилар синфига ва миллий озолик ҳаракатига эърол қабул қилдиришга уринмоқда-лар. Уларнинг фикрига қараганда, социалистик мамлакатлар капиталистик мамлакатларда революция ишнини фақат ана шу йўл билан сийлиштириб юборишлари мумкин эмас.

Революция — ҳар қайси мамлакат меҳнатқилларининг ички ишлари ва революциянинг четдан импорт қилиб бўлмай-ди деган ленинча қонда бўзилганлиги бу ўринда яққол кўри-ниб турибди. Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари революцияга туртки бериш йўлини тўтиб, ҳамма вақт, ҳамма жойда ва ҳар қандай шартинида революциялар қилиш мум-кин, деган фикрга масъулиятсизларча ёндошмоқдалар. Улар синфини кучларининг реал нисбатини рад қилмоқдалар, ў ки-би мамлакатда революцион вазиятнинг мавжуд бўлиши ҳақи-даги масалани рад қилмоқдалар, халқаро вазиятнинг назарга олмайтирлар.

Хитой назарийчилари жаҳон уруши, локаль уруш-лар, миллий озолик ва граждн урушлари — халқ қўзғо-лонлари тўғрисидаги, революциянинг тинч ва нотинч йўла-ри ҳақидаги қўлдан-қўл ҳар хил масалаларни бир жойга олган равишда қалаштириб ташламоқдалар. Шундай қилиш уларга КПСС ва бошқа қардош партияларнинг позициясини бўзиб қўрсатиб, коммунистик ҳаракат тинчлигини ҳимоя қи-лиш йўлини тўтиб билан революцияга қарши чиқмоқда де-ган тасаввур тугдириш учун керак бўлиб қолди.

Ваҳолонки, КПСС билан қардош партияларнинг позиция-си равшандир. Биз давлатлар ўртасидан урушларга умум-ман қарши бўлишмишдек, жаҳон урушига ҳам гоат кескин равишда қаршимиз. Жаҳон уруши бошқаларнинг терри-торияларини босиб олиш, халқларни асоратга солиш ва талаш учун, социализм мамлакатларига қарши кураш олиб бориш учун империалистларга керак, халос. Инди жаҳон урушини бошлаб юбориш учун ҳеч қандай асослар йўқ, бу бўлиши мумкин эмас, деган нукта назарда биз қатъий ва илчил равишда турмуш, замонавий курулнинг вайронгарчилик келтирувчи ҳаракатини назарда тутганда, янги жаҳон уру-ши халқлар учун чинакам ҳалокат бўлиб эди. Ўз-ўзидан маълумки, башарте империалистлар барибир уруш бош-лаб юборгудек бўлсалар, халқлар капитализмни ер юзидан сўпериб, гўрга тикадилар, шундай бўлиши шак-шубҳасиз-дир. Лекин халқларнинг вакиллари бўлган коммунистлар янги жаҳон урушига йўл қўймаслик учун ҳамма чораларни кўрмоқдалар керак.

Айни маҳалда КПСС ва бошқа марксизм-ленинчи партия-лар империалистик «эуравоник позицияси» сийсати тугди-рган барча локаль урушлар ва можароларга нисбатан энг кўп даражада ҳушёрлик кўрсатиш зарур, деб ҳисобла-моқдалар. Фактлар шу нарсдан далолат бериб турибдики, кучларнинг нисбати социализм фойдасига кескин ўзгариб кетганлигини кўрган баъзи бир империалистик доиралар жаҳон уруши империалистларнинг тўла емирилиши билан тугани мумкинлигини қўқиб, маҳаллий, локаль урушлар-ни бошлаб юборишга эърол қўймоқдалар, шундай йўл билан ўз агрессив ниятларини рўбга чиқаришга ҳаракат қилмоқ-далар.

Барча демократик ва тинчликсевар кучларнинг вазифа-си — локаль урушларнинг ташаббусқори бўлган импери-алистик доираларга гоат кескин зарба беришдир. Бу шун-нинг учун ҳам айниқса мумкинки, локаль урушлар жаҳон уруши оловини ловулатиб юборадиган учкун бўлиши мум-кин. Хитой раҳбарлари маҳаллий можаролар ҳар қандай ша-роитда ҳам яли термоядро урушига олиб бормайди, деб даъво қилиш билан жиддий хатога йўл қўймоқдалар. Улар-нинг фикр юритиш мантқиқи, локаль урушларни социали-стик мамлакатлар учун, жумладан революцияни эскир-тириш қилиш учун ҳам мақбул ва мақсадга мувофиқ сийсий метод-деб эътироф этишга олиб бормоқда.

Лекин урушдан кейинги йиллардаги бутун тажриба, ма-салан, Мисрга қарши Англия—Франция—Исроил атрессиси билан боғлиқ бўлган Сувейш тангини сингари танкилар та-қриббис бизнинг замонамизда тоқал урушларнинг кў-чайиб яли урушга айланиб кетиш ҳавфи нақадар катта эканлигини кўрсатиб турибди. Башарте локаль уруш-ларда ядро қўролига эга бўлган давлатлар ёки тегишли иттифоқчил бетиқлари орқали ана шу давлатлар билан бо-лган мамлакатлар қатнашаётган бўлса, бундай урушлар-да термоядро қўролини қўллашнинг хавфи ҳам батамом реал нарсдир.

Бизнинг миллий озолик, гражднлар урушларига — халқ қўзғолонларига муносабатимиз принципий равишда фарқ қилади. Қўлга қурол олиб ўз озолигини ва мустақил-лиги учун, социализм учун курашаётган халқлар адолатли

уруш олиб бормоқдалар, бинобарин биз уларни ҳаммаша қў-ллаб-қувватлаб келдик ва қўллаб-қувватламоқдамиз.

Гражднлар уруши сингари озолик уруши ҳам — одатда бир мамлакатнинг ичидан урушидир. Бундай уруш муноса-бати билан ядро қўролини қўллашнинг масаласи турлимайд-и. Бу қурол бундай урушларда шу чоққада қўлланилган йўқ. Шундай бўлиши ҳам тушунарилир, чунки бундай уруш-ларда кўпчилик муҳофизларини бир-бирдан ажратиб турган фронтнинг ҳатто белгиси чиниги бўлмайди. Вьетнамда, Кубада, Жапонда ва бошқа мамлакатларда худди шундай бўлди.

Совет коммунистлари миллий ва социал озолик учун уруш олиб бораётган халқларнинг курашини табириқламоқ-далар ва уларга бутун чоралар билан мадад кўрсатмоқда-лар.

Миллий озолик курашининг ва социализм учун кураш-нинг тинч ва нотинч формалари ҳақидаги масалага келган-да шунини айтиш керакики, бу масалада ҳам КПСС билан қардош партияларнинг позицияси тамомил равшан бўлиб, халқларнинг маффаатларига тўла равишда мос бўлиб туш-моқда. Биз курашнинг хилма-хил формалари мавжуддир, революцион кучлар ана шу формаларнинг ҳаммасини — тинч формаларини ҳам, нотинч формаларини ҳам ағгалла-б олишлари, бу формаларни конкрет вазиятга мувофиқ равиш-да мохирлик билан қўллашлари керак, деган фикрга асосланмоқдамиз. Бундай позиция — чинакам ленинча ва бирдан-бир тўғри позициядир. Бу позиция халқаро комму-нистик ҳаракатнинг энг мумкин ҳужжатларида мустақамлаб қўйилган.

Ана шу қондалардан КПСС, коммунистик ҳаракат чеки-наётгани йўқ, балки Хитой раҳбарлари чекиятидир. Улар революция галабасини урушлар билан тўпна-тўғри боғла-моқдалар. Мао Цзэ-дун «жаҳонни фақат милитр ёрдами билан қўлга қўриш мумкин» — «уруш фақат уруш орқали йўқ қилиш талаш мумкин» — деб оқиб айтипти. Мао Цзэ-дуннинг сўзларига қараганда, уруш шундай бир кўприкки, шу кўприк орқали «инсоният янги тарихий даврга ўтар» эмиш.

Революцион процессга туртки бериш мақсадига «револю-цион уруш» қилиш назарияси асло янги назария эмас: у троцкийчиларнинг чанг босиб ётган архивдан қовлаштириб олинган. В. И. Ленин ана шу сохта революцион назарияни ўз вақтида қўйиб қўйиб, улоқтириб ташлаган эди. Ма-на энди орадан кўп йиллар ўтган, ана шу схематга универ-сал ту бермоқчилар ва улар революцион кучларга эърол қа-бул қилдиришмоқдалар.

Революцияга туртки бериш тўғрисида Троцкий билан «сўзлаб» тарғиб қилган «назария» ҳусусида В. И. Ленин нима деган эди? В. И. Ленин бунинг «революцион сафсата-бозлиқ қичмаси» деб атаган эди. В. И. Ленин айтган одики, ҳар бир деҳқон бундай назариянинг авторини кўрса: «Сен, барин, давлати идора қилиш эмас, балки сўз сотадиған махсарбоз бўлиб ишлагин ёки қичмадан қутулиш учун ҳаммомга бориб бир бўлганлиб чиқ, деяр эди». (Асарлар, 27-том, 21-бет).

В. И. Ленин ана шундай одамларга бундай деган эди: «Эҳтимол, авторлар, халқаро революция маффаатлари бу революцияга туртки берилишини талаб қилади, бундай туртки оммада империализм «ёнониги» экан-да деганга ўхшаб фикр қолдира оладиган сулҳ эмас, балки урушдан ибобат деб ўйласалар керак? Бундай «назария» революцияни туг-диридаган синфини зиддиятлар ўтиқлаш бораган сари ре-волюцияларни «туртишини» ҳамма вақт инкор қилиб келган марксизмга батамом хилоф бўларди. Бундай назария қўрол-ли қўзғолон ҳамма вақт ва ҳар қандай шартинида ҳам ку-рашнинг муқаррар формасидир, деган қараш билан баробар бўлар эди». (Асарлар, 27-том, 57-бет).

В. И. Ленин революцион сафсатабозларга қарши аёвсиз жанг қилган эди: У коммунистларга қўйидагиларни васият қилган эди: «Келажакда бизнинг ҳақимизда: «революцион уруш тўғрисида революцион сафсатабозлиқ қилиб, револю-цияни ҳалок қилган эканлар», деган ақиқ ҳақиқатни айт-масинлар учун революцион сафсатабозликка қарши ку-рашмоқ керак, курашдан бошқа ялоқ йўқ, албатта кураш-моқ керак» (Асарлар, 27-том, 12-бет).

Революциянинг Москвадан ёки Пекиндан берилган зақа-га қарши содир бўлимаслиги, революция етилган тақдирда эса унинг ҳеч қимми «тақдир» билан тўхтаиб бўлмаслиги, ре-волюциянинг «тақдир» қўйидагиларни ҳусусида советларга қарши жирканч тухматни такорралаётган Хитой назари-йчиларига маълум бўлмаслиги мумкин эмас, албатта. Мо-домки, улар сўзларча революцион сафсатабозлиқ қилиш ёр-дами билан революция чиқариш мумкинлигига астойдил ишонаётган бўлсалар, марксизм-ленинизмдан жуда узоқда қолган кишилар эканлар.

Революция тўғрисидаги марксизм-ленинча таълимот ҳозир ҳамма ўқиминли кишиларга маълум. Революциянинг гала-баси учун, деб таълим берида марксизм-ленинизм, муайян объектив ва субъектив шарт-шароитлар бўлиши зарур. Ка-питализм мамлакатларида революция учун кураш ҳар қайси мамлакатдаги ишчилар ҳаракатининг ички масаласидир. У ёки бу мамлакатларда ишчилар синфи билан унинг коммуни-стик авангардига революцион тактикани, ўз курашининг формалари ва методларини белгилай олади, революциянинг вақтини ва формаларини белгилай олади.

Социализм ишнинг, миллий озолик ҳаракатининг тала-ба қилиш муқаррар. Бу — кишилик жанматни тараққиёт-ида келиб чиқадиган объектив процесс. Бир замоналар ка-питализм феодализмнинг ўрнига ағгаллаганидек, социализм ҳам муқаррар суратда капитализм устидан галаба қозонади. Капитализмнинг емирилиш процессини на Вашингтон, на Лондон, на Париж ва на Бонн тўхтастаолади. Масала Пекин назарийчилари қўйётган саволлар, «революция олиб бо-риш ёки олиб бормаслик» эа эмас. «Революцион сафсата-бозлик қичмаси»га гирифторм бўлган бирон арбобнинг кўн-гли истади биланоқ жаҳоннинг ҳар қандай қисмида шу а-ҳоти гуриллаб революция бошланиб етсади, деб соддалик одамларига йўналиш мумкин. Ўзларининг ҳамма аврашпа-лига қарамай, турмуш нима учун уларга парво қилмаётгани билан бундай назариянинг авторлари бир ўйлаб кўрсалар яхши бўлар эди.

Ахир урушдан кейинги революциялар тақриббисини бир-ор бир схемаларга сийғириб бўлишми? Масалан, Хитой раҳбарлари урушдан кейинги ҳамма йиллар, «революцион урушлар» йилларидир, ҳамма халқлар фақат уруш йў-ли билан озоликка эришдилар ёки эришдилари мумкин деб ҳисобламоқдалар.

Лекин бу — воқеияни бўзиб қўрсатишга, уни ўлик схемаларнинг тор доирасига эърол сийғиришга уринишдир. Ҳақиқатда эса халқлар миллий озоликка шундай бир ку-рашда эришганки, бу курашда энг хилма-хил методлар ва во-ситалар — тинч методлар ва воситалар ҳам, нотинч метод-лар ва воситалар ҳам бир-бирига мураккаб равишда қатишиб кетган эди.

Хитой раҳбарлари совет кишиларини панцифизмда, озо-ликка эришган мамлакатларни курашсизлаштиришга ишти-ласида ағгалламоқдалар. Балки бу ҳусусда хитой раҳбарла-рининг қўлида фактлар бориди? Йўқ, уларнинг баёнотлари қанчалик қўлоқ-қўлоқ бўлмасин, уларнинг қўлида битта ҳам факт йўқ. Улар бирон марта ҳам конкрет мисол келтирган-лари йўқ.

Шу сабабдан ҳам улар қўроқ дабдабали гаплардан фой-даланишга мажбур бўлмоқдалар. Бундай гаплар Хитой ҳу-куматининг сўнгги баёнотида ҳам оз эмас. Уш баёнотда айтилишича, бизнинг миллий озолик ҳаракатига нисбатан тугаётган сийсатимиз қўйидагилардан иборат эмиш: «Ядро қўролини ағгаллаб олган империалистларга қаршилик кўр-сати ярамайди: агар мазлум халқлар ва мазлум миллат-лар қаршилик кўрсатсалар, социалистик мамлакатлар бу қаршиликни қўллаб-қувватласалар, бу нарсани инсоният жа-ҳон термоядро уруши сари туртиш бўлади». Бу ердаги ҳар бир сўз ҳақиқатга эид бўлиб, беҳабар кишиларни қалғити-шга, алдашга мўлжалланган. Бу сийсий диверсиянинг мазму-ни равшан: Совет Иттифоқини қўралаш, Осиё, Африка ва Латин Америкаси халқларида унинг сийсатига ишонсизлик тугдиришдир.

Лекин Совет Иттифоқи ҳаммаша мустақамлачиликка қар-ши курашиб келганини ва курашбаражанини, мазлум халқ-ларнинг муқаддас курашини қўллаб-қувватлаб келганини ва қувватлайбаражанини курашаётган халқлар яхши билидилар. «Совет Иттифоқининг позицияси, — дейди ўртоқ Н. С. Хрушчев, — аниқ ва равшандир. Осиёда ҳам, Африкада ҳам, Латин Америкасида ҳам, жаҳоннинг бирон раёнида ҳам мустақамлачилик кишиларига солинган биронта ҳалқ бўлмаслиги, ҳамма халқлар озоли бўлишлари керак». Планетамиз уш ядро қўроқни қўтаришмаслиги, бу қўроқ кишиларни қўйибди, қўлини қўни қўлтирмаслиги, ўзидан кейин миллион-миллион муқдирларни мустақамлачиликдан озо-ли бўлган мамлакатларга ҳам қолдирмаслиги учун Совет Ити-фоқи ҳамма зарур чораларни кўрмоқда. Шу, бунинг нима-си ёмон? Ҳар бир ақил нарс кини: «Бу яхши иш, Совет Иттифоқи раҳмат!» — деб яваб беради. Хитой ҳукумати эса Совет Иттифоқининг бундай кураши нима учундир маъ-қул бўлмайпти, Лекин Хитой ҳукумати бунинг ошқора айтиш-

га қўрққанлигидан оқни қора қилиб кўрсатишга уриниб, қаллобли йўлга ўтиб олди.

Хитой ҳукумати Совет Иттифоқининг сийсатини қора-лашга ийилиб, қўлоқ уйдирмаларни тўниб чиқармоқда, оқида-оқиқ беаъийи гапларни айтишгача бориб етмоқда. Масалан, у гўё Совет раҳбарлари миллий озолик ҳара-тини «мурдаларнинг ҳаракати», деб атадилар, демоқда. Ча-маси Хитой раҳбарлари қўйилган мақсадга олиб борадиган бўлса ҳамма воситалар ҳам маъқул, деб ҳисоблаётган бўл-салар керак. Лекин бундай методларнинг коммунистлар аҳ-қоли билан нима алоқаси бор? — деб сўраш жоиз бўлир эди. Совет Иттифоқи озоликка эришган мамлакатлар ўз мустақилликларини қаттиқ туриб сақлаб қолиш учун ҳо-зирги шартинида курашсизлашмасликлари, балки ўз мудофа-асини мустақамлашлари керак, деб ҳисоблаб келди ва ҳи-собламоқда, бу ҳаққоний ишда уларга ёрдам бермоқда.

Совет Иттифоқи озоликка эришган ёш мамлакатларга оғиздагина эмас, балки амалда ҳам мадад кўрсатиб, ўз мил-лий маффаатларини ҳимоя қилишда уларга ёрдам бермоқда. Бизнинг халқимиз бундай ёрдам кўрсатишини ўзининг интер-национал бурчи деб билимоқда. Хўш, нима учун Хитой раҳ-барлари масаланинг худди ана шу жиҳати тўғрисида лом-ми демаятилар? Империалистларнинг агрессив кирдиқор-лари сабабли қўлфатга тушиб қолган ёки ўз мамлакатлари-нинг мустақиллигини мустақамлашда иқтисодий жиҳатдан жиддий қийинчиликларни кечираётган халқларга мамлака-тининг томонидан берилаётган конкрет амалий ёрдам тўғри-сида эълатиб қўйилган ҳар бир гап нима учун уларда ана шундай асабийлик тугдиримоқда? Бу саволларга берилади-гун яваб беришмоқчи. Хитой раҳбарлари СССР ва бошқа социализм мамлакатларининг миллий озолик ҳаракати бил-дан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларига раҳна солиш мақсадини қўзғалоқлар. Улар ўзларининг ҳозирги бутун сийсий йўли тақозо қилаётган алоҳида авангардчилик мақ-садларини ўйлаб ана шунга ҳаракат қилмоқдалар.

Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари бу йўли амалга оширишориб, ўзларининг революционликлари тўғ-рисида иложи борича қаттиқроқ шовқин солишга тиришмоқ-далар. Лекин шовқин-сурондан ҳатто жуда омонат турган биронта иморатнинг қўлаб тушганини шу чоққада ҳеч ким билмайди. Айниқса, бу гап капиталистик таълимга тааллуқ-лидир. Шарҳда «Холва деган билан оғиз чўчимас» деган ҳикмати гап бор. Революциянинг галабаси учун асабий қақриқларнинг кераги йўқ. Балки меҳнатқиллар оммаси-нинг шаддан одими, уларнинг юксак ушшоқлиги керак, империализмга қарши, тинчлик ва социализм учун курашда имкони борича кўпроқ амалий ишлар керак.

Хитой Халқ Республикаси раҳбарларининг назарияларига ва асосига уларнинг сўнгги йилларда жаҳон майдонидан амал-ий фаолиятга яқиндан раам солган, бохитёр шундай шуб-ҳа тўғрисида ҳақиқатан ҳам улар ўзларини ўзлари тақдирлаёт-ган ларакка жониб революционерми? Жаҳон револю-циясининг тақдир, бошқа мамлакатлардаги халқларнинг социализм учун кураши уларни ҳақиқатан ҳам шу қалар қаттиқ ҳайжонлантиратми? Хитой раҳбарлари социализм ва миллий озолик учун курашдаган халқларнинг маффаатларини асло биринчи ўринга қўйётганлари йўқ, бал-ки ўзларининг улуг давлатчилик мақсадларини қўзғалоқда-лар. Бунинг фактлар кўрсатиб турибди.

Ахир Қариб тангини даврида Хитой раҳбарлари Куба революциясининг тақдир тўғрисида ҳам чекдиларми? Йўқ, улар ёнғоралик позициясида турдилар, можаронинг бур-саб ёнаётган гулганига қўроқ шох-шабаб ташлаб турди-лар, бу нарсанинг Куба халқи учун қандай оқибатларга са-баб бўлиши билан ҳисоблашмай, фақат бир нарсатга — тан-гиндан ўзларининг фракциячилик мақсадлари учун фойда-ланди қилишга ийнтидилар.

Ахир ҳозир улар ўз баёнотларида халқларни конкрет вазият билан ҳисоблашмаслига, термоядро урушининг бошланиб кетиш аҳтимоли билан ҳисоблашмасликка даъват қилаётган вақтларда, бунинг жаҳон халқлари учун келти-радиган оқибатлари тўғрисида ҳам сўмоқдаларми? Хитой раҳбарларининг асл мақсадлари Ер шарининг ҳамма мамла-катларида социализм галабаси учун кураш маффаатларидан тобора узоқлашиб бораётганлигини ҳамма нарс кўрсатиб турибди.

Хитой раҳбарларининг ядро синовларини тўхтатиш тўғ-рисидаги Партомнадаги қарши актив кураши ва Совет Ити-фоқида қилаётган ҳамда Хитой Халқ Республикасининг ҳуку-мати сўнгги баёнотида яқинроқ намоён бўлган қаттиқ ҳужумлари сўнгги вақтлардаги фактлар орасида алоҳида ўрин тутди. Бу фактлар қўроқ ташвиш тугдирамаслиги мум-кин эмас. Уруш, тинчлик ва тинч-тотув яшаш, жаҳон ком-мунистик ҳаракатининг стратегияси ва тактикаси, социали-стик лагерини бирлиги, Хитой-Совет муносабатлари масала-ларида Хитой раҳбарларининг айтиётган гаплари ва кон-крет қўйётган амалий қадамлари шундан далолат бериб ту-рибдики, Хитой Халқ Республикасининг ҳукумати социали-стик ҳамдўстлик мамлакатларининг келишиб олинган умум-ий йўлидан, жаҳон коммунистик ҳаракатининг програм-ма установалари ва принципидан бораган сайин орқага қайтмоқда.

КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукумати КПСС билан Хитой Компартияси ўртасидан, совет ва хитой халқ-лари ўртасидан бирликини мустақамлаш учун ҳамма чо-раларни кўрмаси, деб неча мартабала айтилган. Бу гаплар-ни ибоботлаш учун биз амалда зарур ишларни қилдик. Ле-кин, афсуски, иттилофларни тугатиш йўлига тушиб олиш ҳақида, ўзаро муносабатларимизни бизларни бариштириб турган нарсалар негизига қўриш ҳақида Хитой ўртоқларга қилган ҳамма даъватларимиз янобатсиз қолди: бу йўлдаги ҳамма амалий қадамларимиз қўллаб қувватланган.

КПСС ва Совет ҳукумати социалистик лагерини, ва жаҳон коммунистик ҳаракатининг бирлигини мустақамлашга астойдил ийнтилиб келган ва ийнтилаётган бир вақтда Хитой Халқ Республикасининг раҳбарлари ақралиш йўлидан то-бора илгари бормоқдалар. Улар бир томондан, Хитой Ком-мунистик партиясининг раҳбарлари билан, иккинчи томон-дан, КПСС ва жаҳон коммунистик ҳаракати ўртасида вуж-удга келган иттилофларни тобора кўп даражада давлатлар ўртасидан муносабатларга қўчирмоқдалар. Хитой ҳуку-мати Совет Иттифоқи нисбатан ошқора душманлик ишлари қилди. У ташқи сийсатда СССРнинг ва социалистик ҳам-дўстликдаги бошқа мамлакатларнинг тинчликсевар сийсати-га тобора хилоф бўлган ҳаракатларни қилмоқда.

Хитой раҳбарларининг КПССга ва бошқа марксиз-ле-нинчи партияларга қарши сўзлаган сўнгги нутқлари яна бошқа бир жиҳатдан ҳам ташвиш тугдиримоқда. Бу нутқлар ҳақорат сўзларининг ва қаҳрли эпитетларнинг сояи жиҳа-тидан Хитой раҳбарларининг бундан аввалги ҳамма нутқ-

ларидан ошиб тушдиғина эмас, балки коммунистик ҳаракат-нинг ички ишларини, социалистик мамлакатларнинг ҳуку-матлари ва партиялари ўртасидан ишончли ёзишмани, қар-дош партияларнинг халқаро муносабатлари ва кенашларини империалистларга ошқор қилиб қўйди.

Хитой Коммунистик партиясининг раҳбарлари парда-ни ўртадан кўтариб ташлаб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетига, унинг раҳбарларига, бош-қа коммунистик ва ички партияларнинг раҳбар органлари ва арбобларига ҳамда ҳусусан ўртоқ Н. С. Хрушчевга га-разғўйлик билан тўх

ҲАММА — ПАХТА ФРОНТИГА!

АХЗОДАХОН бу йилги мавсумда 19 тонна пахта териги суз берган. У ҳар кун 230-250 килограммдан пахта териб Марҳамат бошқармасидаги «Коммунизм» колхози кўпнинг килограммчилари орасида пешқадамлик қилмоқда. Суратда: Шаҳзодаҳон Ҳасанова.

КАМИДА БИР ЯРИМ ЙИЛЛИК ЕМ-ХАШАК ЖАМГАРАЙЛИК

Ўзбекистон ССРда ем-хашак тайёрлаш ва саноат бостиришини бориши тўғрисида 1963 йил 20 сентябрда бўлган

МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Областлар ва вилоятлар	Бир кунда	Мавсумда	Машина терими
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ	93,4	90,7	90,7
Янгйўл	101,3*	79,1	
Оққўрғон	100,7	125,1	
Урта Чирчиқ	100,2*	84,4	
Юнор Чирчиқ	97,3	100,9	
Бунча	82,0	69,6	
Калинин	81,9	99,4	
Бенқоб	72,4	50,6	
СИРДАРЁ ОБЛАСТИ	55,6	74,2	
Янгйер	82,9	65,7	
Жиззах	57,7	61,5	
Пахтакор	56,4	73,8	
Киров	55,1	95,9	
Гулистон	50,9	82,6	
Сирдарё	48,6	67,1	
Янги ерларни ўзлаш.			
тириш бошқармаси	12,3		
ФАРҒОНА ОБЛАСТИ	47,7	44,0	
Поп	65,4	90,0	
Ўзбекистон	52,0	36,1	
Оқунбобоев	45,5	28,1	
Қува	45,1	34,4	
Олтиариқ	44,0	33,7	
Киров	40,4	30,4	
Ленинград	38,6	56,5	
АНДИЖОН ОБЛАСТИ	70,4	54,8	
Балиқчи	87,0	49,1	
Чуст	81,1	73,8	
Янгйўл	74,7	57,6	
Наманган	74,2	48,5	
Хўжаобод	66,4	55,1	
Учқўрғон	65,2	61,8	
Андижон	64,4	52,2	
Қўрғонтепа	62,9	68,4	
Москва	61,6	44,6	
Ирбоскан	57,4	48,9	
Марҳамат	56,6	55,3	
САМАРҚАНД ОБЛАСТИ	59,0	40,3	
Нурота	70,3	20,5	
Каттақўрғон	68,8	37,1	
Пахтакор	65,7	40,7	
Иштихон	59,6	38,2	
Поярчиқ	55,3	47,7	
Самарқанд	51,5	56,3	
Булунғор	51,1	34,3	
Норпо	48,8	44,0	
БУХОРО ОБЛАСТИ	65,0	44,3	
Навоий	106,7	39,5	
Корақўл	103,2	49,7	
Вобант	72,3	65,1	
Бухоро	72,1	38,4	
Римитан	69,9	34,4	
Гиндуван	41,0	53,4	
Томи	14,8		
СУХОНДАР ОБЛАСТИ	87,8	60,8	
Янкабод	106,8	79,8	
Носон	101,5	51,6	
Шахрисабз	98,2	86,7	
Шеробод	91,3	75,5	
Қарши	87,3	41,9	
Термиз	83,8	40,3	
Гузор	81,3	66,5	
Денов	75,3	77,9	
Шўрчи	74,9	37,8	
ХОРАЗМ ОБЛАСТИ	107,6	52,9	
Янгйариқ	112,6	53,6	
Гурлан	111,4	33,6	
Хазорасп	108,5	55,3	
Шовот	104,5	58,7	
Хева	103,6	61,6	
КОРАҚАЛПОҒИС. ТОН АССР	64,9	46,1	
Мўйноқ	96,1	13,4	
Амударё	78,2	22,9	
Тўртқўл	70,6	28,2	
Хўжайли	64,0	50,7	
Чимбой	61,7	79,5	
Негайли	52,1	44,4	

* Маълумотлар аниқланган.

Фарғоналиклар мардона меҳнат қилиб, республикада биринчи ўринга чиқиб олдилар. Бухоролик ўртоқлар, илғорликни қўлдан бериб қўйдингиз, дастлабки ютуқлардан эсанкираб қолмангиз!

«Зангори кема»ларнинг шарофати муфайли Тошкент области пахта тайёрлашда кундалик ўсиш жиҳатидан ҳаммадан олдинда борапти. Самарқандлик ва қорақалпоғистонлик деҳқонлар, Хоразм, Сирдарё, Андижон, Сурхондарё азаматлари, пахтакорлик касб-корини улуғлаш учун курашда орқада қолмангиз!

МЕҲНАТ—ҲАЁТИМИЗ ЗИЙНАТИ

Пахта ҳақидаги, деҳқоннинг шарофати ҳақидаги, ўз меҳнати билан еримиз хусусини ояётган кишилар тўғрисидаги фикрлар менинг қалбимни тўқиндириб юборди. Ҳурматли оқсоқолимиз Мамажон ота Тошматовнинг пахтакорлик шарафига ҳақида айтган гаплари жуда тўғри.

Мен ҳам кекайиб қолган кишиман. Менинг ёшим 72 дан, лекин Ватан бахт-саодати йўлида меҳнат қилмасам ўзимни бахтиёр деб ҳисоблай олмаيمان. Мен Хўжаобод ишлаб чиқариш бошқармасидаги «Комсомол» колхозидан ўттиз йилдан кўпроқ вақтдан бери бригадани бошчилик қилмоқдам. Бу аса ҳамнинг, деҳқоннинг мени кўрсатган катта ишончидир.

Бизнинг ишимиз доимо бир текис бўлди, деб айтиш қийин, албатта. Баъзи йиллари бизда сугориш учун сув етишмай қолди, баъзи йиллари деярли бутун майдонларда чигитин қайта экишга тўғри келди, лекин ҳамма вақт мен билан ишлайдиганлар ушшоқлик билан меҳнат қилиш, ерга меҳр қўйиш, ишга саноат ту-

файли ҳамма қийинчиликларни енгиб келдилар.

Мамажон ота тўғри айтганидек, биз меҳнатдан ҳеч вақт қўрқмаймиз. Меҳнат қалбимиз учун қувончдир. Яқинда партком секретари Фозил Ризаев билан суҳбатлашдик қолдик. У, агроном ва механизаторлик ихтисосига эга. Партком билан суҳбатда мен жуда қувончли бир гапни эшитдим. Партия комитетининг секретари менидан сўраб қолди:

— Мўйдин ота, сизнинг бригаданигиз ўттиз йилда етиштирган пахтадан қанча газлама тайёрланганини биласизми?

— Билмайман, ўғлим, ҳисоблаганим йўқ, — деб жавоб бердим мен унга. У эсим бўлишча:

Мўйдин ота, сиз етиштирган пахтадан совет кишилари бир неча ўн миллион метрлар кўпроқ газлама олганлар.

Партия комитети секретарининг бу гапи кўнглимни жуда шодландирди юборди. Шунда менинг миёмам шундай бир фикр келди: Никита Сергеевич Хрущёв, пахтакорлар мамлакатда жуда муҳим хизматини ўтайти-

лар, деганида минг марта ҳақли экан. Бу билан ҳар бир пахтакор фахрланиши керак.

Бизнинг қишлоқда кўпчилик кишилар меҳр ва шижоат билан меҳнат қилиб, ҳаммамизнинг ҳурматига сазовор бўлганлар. Мен мисол учун Вара Абдураимовани айтиб ўтмоқчиман. Тўрт фарзанднинг онаси бўлган бу аёл пахта етиштиришда қўли гулгина бўлиб қолмасдан, бу ишга ўзининг бутун қўли ва юрагини ҳам бағишлаган. Ленин савлат тўқиб юрган полковник Иўлош Матисев ва Ҳа. Ўйтоб Ямолаев ҳақида бу гапларни

айтиб бўлмайди. Улар намроқ ишлаб, колхоздан кўпроқ юлиб олиш пайида юрибдилар. Қисқаси, улар танасалтанг йигитлариди. Биз уларга нафрат билан қараймиз.

Қисқаси: неқамсан, ёшимсан, ба-рибир пахтакорлик шарафини қадр-ла. Ҳормай-тоғмай меҳнат қилсанг, мамлакат учун кўпроқ пахта етиштирилади, шарафимиз ҳам шунча ортади.

Мўйдин ХОЛИҚОВ,
Хўжаобод ишлаб чиқариш бош-қармасидаги «Комсомол» колхоз-ининг бригадери.

А. А. КАЗАКОВ

Узоқ давом этган оғир касаллигидан кейин 1917 йилдан КПСС аъзоси. Туркистонда уч революция ва граждандар урушининг актив иштирокчиси. Иттифок аҳамиятидаги пенсионер Аристарх Андреевич Казаков 85 ёшида вафот этди.

Ишчи-дурдор, граждандар уруши йилларида Туркистон Советлари Марказий Ижроия Комитетининг Раиси ва Туркистон республикаси Революцион ҳарбий советининг раиси даражасига кўтарилган. Халқ ҳўжаллигини тиклашнинг дастлабки йилларида аса Самарка губерния партия комитетининг секретари вазифасида ишлаган Аристарх Андреевичнинг қаҳрамонона ҳаёти ҳақида, коммунизм улуг ишига хизмат қилишининг намунасиدير.

А. А. Казаков икки чакриқ Буту-россия Марказий Ижроия Комитетининг аъзоси ва РКП(б) X съездининг делегати бўлган. У бир неча марта В. И. Ленинни кўрган ва унинг сўзларини шитган эди ҳамда ўз ҳаётининг сўнги кунларигача улуг Ленин таълимотиин бутун вужудин билан пропаганда қилди. Ленин голларини омма орасига олиб кирди. Унинг КПСС Марказий Комитети ҳу-зуридаги марксизм-ленинизм институ-тига Ўзбекистон филиали томонидан аълон қилинган эсдаликлар—«Ўлут Октябрь социалистик революцияси ва Туркистонда граждандар уруши» (1957 йил) ва «Совет Туркистони учун» (1963 йил) бизга каттар ва революция ишига охиригача берил-ган коммунистнинг образин бутун тўғрлиги билан гавдалантириб бера-ди.

А. А. Казаков Ижирма йил даво-мида раҳбар партия, совет ва ҳўжа-лик ишларида—Донбасс томир йўли-нинг сийёси бўлимида, Турскиб ку-рилиши бошқармасида ва бошқа ташкилотларда ишлади. У 1937 йили туҳмага учради ва қонунсиз равиш-да қувғин қилинди ва фанат шахси сийғиниш тўла фаш қилинганидан кейин олдиди.

Аристарх Андреевич Казаковнинг ёрқин номи Ўрта Осиё халқларининг порлоқ коммунист (кекакаши учун революцион курашининг тарихида умрбод сақланади).

Бир гурупа ўртоқлари.

ИЛҒОРЛАР СОЯСИДАГИ СУСТКАШЛАР

ФАРҒОНА. («Кизил Ўзбекистон» муҳбири). Ўзбекистон КП Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг кўчма Кизил байроғини сентябрь ойининг иккинчи декадасида ҳам олган фарғоналикларнинг Ватан ҳирмонида тўқан пахта 150 минг тоннага етиб қолди. Бунда илғор ҳўжаликларнинг ҳиссаси катта. Ўтган кун Ўзбекистон ишлаб чиқариш бошқармаси Иллик планнинг 2,77. Киров ишлаб чиқариш бошқармаси 2,27 проценти миқдор-ида пахта тайёрлаб, яна илғор-ликни эгалладилар. Ҳар икки илғор бошқарманинг Иллик планга 40 проценти яқинлашиб қолди.

Ишлаб чиқариш бошқармалари, партия комитетлари, колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, партия ташкилотлари мавжуд ресурслар ҳам-да имкониятлардан умумий ва оқилона фойдаланаслар, сўратини янада кўтариш мумкин. Бунинг учун барча шарт-шароитлар мав-жуд. Ватан Фарғона областининг 463 минг тонна пахтасини кутати-ди. Дала ишларини янада тезлаш-тириш. Илғир-терим сўратини кў-сайин ошириш ва ана шунча пах-тани давлат оморига тезроқ тў-қини зарур.

Ленин областдаги айрим ишлаб чиқариш бошқармалари ва бир на-тор ҳўжаликларида пахта териш ва давлатга топишириш сўст бора-ётир. Қува ишлаб чиқариш бош-қармаси андижон Иллик план-ининг 24,25 проценти миқдориди пахта тайёрлади. Қулиқ ўсини 1,5-1,6 процентида юқори кўтариш-майти. Бунга сабаб нима? Сабаб битта: бошқарма бошлиғи Ибро-ҳимжон Қодиров, партия комите-тининг секретари Давлат Султонов ўртоқлар бўлашувчиликка йўл қўймоқдалар. Ҳўжаликларида иш-ни тўғри ташкил қилиш юксалган те-гишли чоралар кўрмайтирлар.

Бошқарманинг кўпчилик ҳўжа-ликларида дала ишлари яхши ташкил этилмаган, барча куч йи-ғир-теримга сафарбар этилган эмас. Баъзи колхозларнинг раҳ-барлари ҳали ҳам «Пахтаимиз йўқ, оқимаймиз» деган ибурин баҳо-лаш леш қилмоқдалар. Давлатга 2,400 тонна пахта топишириш ло-зим бўлган Навоий номили колхоз-да теримга ҳали чинакамга ки-ришмапти йўқ. Колхоз раиси Р. Абдурахмонов ва партия таш-килотининг секретари Б. Мирзаев ўртоқлар ҳали хотиржамлик қай-фиятидан тўла қутулмаганлар. Колхозда тўла-томашлар давом эт-моқда. Далада эса қийғос очилган пахта қанолардан оқиб тушиб, но-бўд бўлмоқда.

Бу еттилар аҳвол колхоз раҳ-барларини сира ҳам ташвишлан-тирмапти. М. Исомиддинов, Қ. Ҳожибоев, Т. Махкамов, Ҳ. Шо-

Область ҳўжаликларида машина теримини ташкил қилишда ҳам қўлчиларга йўл қўйилмоқда. 55 минг гектар майдондаги ҳосил машиналарда терилиши, бунинг учун 79 минг гектардаги гузанинг барги тўқтирилиши лозим эди. Шу кунгача гуза барги тўқтирилган майдонлар 30 минг гектардан ош-мапти.

Ленинград бошқармасидаги ҳў-жаликларида ҳосил машинада те-рилиши лозим бўлган 8 минг 200 гектар майдондан андижон 4821 гектар ердаги гузанинг барги тўқ-тирилди. Мавжуд 132 та пахта те-риш машинасида 72 таси ишла-япти, холос. Уларнинг ҳам иш унуми паст, ҳар бир машина билан терилган пахтанинг миқдори ўрта ҳисобда 1200 килограммдан ошма-пти. «Комсомол», «Ленинизм» ва «Ўзбекистон» колхозларининг ра-ислари Собир Хакимов, Юсуфжон Тўхтасинов, Носиржон Латипов ўр-тоқлар турли йўлар билан маши-на теримига тўғноқ бўлмоқдалар. «Комсомол» колхозидида мавжуд 3 та машина ҳалигача далага чи-қарилган йўқ. Раис янгидан бе-рилган 2 та пахта териш машина-сини сотиб олди. Колхозда анди-жина 50 гектар ердаги гузага дори сепади. Қолган ҳўжаликларида ҳам аҳвол бундан яхши эмас.

Фарғоналиклар олган юксак со-циалистик маъбуриятларини те-роққоқ бақариш, йиғир-терим, сўр-атини янада ошириш учун мавжуд қўлчиларга теда барҳам бе-ришлари зарур. Мамлакат, халқ улардан шун қутмоқда.

Н. ТУХТАСИНОВ.

КАРВОНБОШИ ҚИЗЛАР

УРҒАНЧ. («Кизил Ўзбекистон» муҳбири). Пахта-корликда ҳал қилувчи вонига қизлар бошчили-риб бериша аҳд қилан-лар. «Ўзбекистон» колхозидида машиналар билан териб олишга аҳд қилган. Кол-хознинг механик-ҳайдов-чиларида Д. Юсуфжон-ханов, О. Нуруллоева про-дүктлари билан катта тоқлар ҳам эангори ке-какаши 80 проценти мажбурият олишган. 200 машинада териб бериш Ҳошимова мавсумда 200 тонна, унинг шоширлари мажбуриятини олиб, 200 тонна, унинг шоширлари эангори кемазларни да-Зулфия Суатонова, Жа-

Рўзжаматова ва бошқалар 150 тоннадан пахта те-риб бериша аҳд қилан-лар. «Ўзбекистон» колхозидида машиналар билан териб олишга аҳд қилган. Кол-хознинг механик-ҳайдов-чиларида Д. Юсуфжон-ханов, О. Нуруллоева про-дүктлари билан катта тоқлар ҳам эангори ке-какаши 80 проценти мажбурият олишган. 200 машинада териб бериш Ҳошимова мавсумда 200 тонна, унинг шоширлари мажбуриятини олиб, 200 тонна, унинг шоширлари эангори кемазларни да-Зулфия Суатонова, Жа-

ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

ЎРТА ОСИЁ ИҚТИСОДИЙ РАЙОНИДА

Ўзбекистон ССР	1,58	22,52	6,67
Қозғистон ССРнинг	1,94	21,38	2,29
Токистон ССР	1,32	20,21	0,56
Туркистон ССР	1,15	19,96	3,75
Қирғизистон ССР	1,85	17,60	1,69

РЕСПУБЛИКАМИЗ ОБЛАСТЛАРИДА

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошдан, тўртинчи стун — машина терими.

Фарғона	1,95	34,66	7,01
Бухоро	1,78	34,59	5,77
Сурхондарё	1,59	29,20	2,81
Андижон	1,87	27,17	3,16
Тошкент	2,14	21,38	11,88
Сирдарё	1,74	15,95	16,79
Хоразм	0,94	13,18	0,35
Коракалпоғистон АССР	0,72	7,53	0,47
Самарқанд	0,64	3,69	0,03

ТОПОЛОГИЯ БЎЙИЧА БУТУНИТТИФОҚ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Бугун Тошкентда топология бў-йица IV Бутуниттифоқ конфе-ренцияси очилди. Конференция та-шиқлот комитетининг раиси, Ўзе-бекистон ССР Фанлар академияси-нинг академиги Т. Саримсоқов «Кизил Ўзбекистон» муҳбири билан суҳбатда қўйдиғаларни айт-ди:

Топология ҳозирги замон мате-матика фанининг энг марказий ва тез тараққий этаётган бўли-мида бирдир. Дастлаб геометрия аспектида вужудга келган то-пология ҳозирги замон аноматик математика фанининг ўзақ оқим-ида асосий ўрин тутди. Тажиба-да кўп марта-лаб нобит қилинган қабил чуқур назариянинг яратили-

ши фанга қўйилган муҳим ҳисса-дир. Топология ҳам ана шундай назария бўлиб, функционал анализ ва ҳозирги замон геометрияси учун асос бўлиб хизмат қилди.

Топология очилган илмий конференция топологияни янада ривожлантиришда муҳим аҳамият-га эгадир. Конференцияда Иттифо-қимизнинг турли шаҳарларидан келган йирик математик олимлар иштирок этишди. Конференцияда атоқли совет олимларининг ака-демиклар П. С. Александров, А. И. Мальцев, СССР Фанлар академия-сининг корреспондент аъзолари Б. Н. Делоне, И. Р. Шафаревич, Ленин мукофотининг лауреатлари профессорлар В. Г. Болтинский,

М. М. Постников ва бошқалар доқд қилдилар.

Тошкентлик математиклар олиб борган илмий тадқиқот ишлари физика-математика фанлари до-ктори М. Я. Антоновский, физика-математика фанлари кандидатуралари М. М. Дектярев, Р. В. Пликин ва бошқаларнинг доқдлариди акс эттирилди.

Конференцияда, шунингдек чет-эллардан келган тадқиқот мате-матиклар — Берлин университетининг профессорлари Келлер ва Ринов, прагаллик профессорлар Катетов ва Птак ҳамда Варшав, Буапешт, Белград ва бошқа жо-йлардан келган олимлар ҳам доқ-лад қилдилар.

Рус тилида: 20.15 — Телевизион лигиликлар, 20.35 — Маъна чиро-ғи (хўжаларнинг фанси), 20.55 — Ком. музизм курувчинининг ахлон ходек-си (учинчи суҳбат), 21.20 — Уч баҳо (кинокомедия).

ИКИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.40 — Телевизион очир, 19.00 — Полесье қиссаси но-ли бадрий фильм.

Ўзбек тилида: 20.15 — Катта хи-мияга кенг йўл (саноат ҳодимлари учун), 20.40 — Телевизион очирлар.

Редактор: М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

24 СЕНТАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — Шоирлар боқаларга, 18.25 — Телевизион янги-ликлар, 18.45 — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Абдуллоев («Санъат усталари» циклидан), 19.10 — Истикбол эгалари телевизион журнали, 20.10 — Эртанги кун программаси.

Рус тилида: 20.15 — Телевизион лигиликлар, 20.35 — Маъна чиро-ғи (хўжаларнинг фанси), 20.55 — Ком. музизм курувчинининг ахлон ходек-си (учинчи суҳбат), 21.20 — Уч баҳо (кинокомедия).

ИКИНЧИ ПРОГРАММА

Рус тилида: 18.40 — Телевизион очир, 19.00 — Полесье қиссаси но-ли бадрий фильм.

Ўзбек тилида: 20.15 — Катта хи-мияга кенг йўл (саноат ҳодимлари учун), 20.40 — Телевизион очирлар.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 24/IX да Гамлет, 25/IX да Шубха.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗА-ЛИДА — 25/IX да Покистон санъат усталари ансамблининг концерти, 22, 23, 24/IX да олтинга билетлар концерт зали насасида кундуз соат 12 дан 25/IX га олмаштирилди.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Оптимистин трагедия — «ВАТАН», «ИСКРА», НАВОНИЙ номили, «СПУТ-НИК», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (қундуз ва кечқурун).

Севига қанча суз даркор — «МИР», «МОСКВА» (қундуз ва кечқурун).

«Кизил Ўзбекистон», «Правда Вос-тока» ва «Ўзбекистон сурх» бир-лашган нашриятининг басмаҳонаси, Тошкент шаҳри.

Индекс 64543. Нашр. № 223. Р. 13537.

Олаида Нилма Гасп

ИОЗЕФ ЛЕНАРТ—ЧЕХОСЛОВАКИЯ ҲУКУМАТИНИНГ ЯНГИ РАИСИ

ПРАГА, 22 сентябрь. (ТАСС). ЧТК агентлиги Чехословакия Социалистик Республикаси ҳуку-матининг янги раиси Иозеф Ленартнинг тар-жиман қилини аълон қил-ди. И. Ленарт 1923 йи-ла туғилган. У, маътабни битирганидан сўнг Че-хословакиянинг машҳур пойфал кирлои Батл корхоналарида ишчи ва лаборант бўлиб ишлади, оккупация йилларида у нарийшлик кўрсатиш ҳа-

ракатида, жумладан. Сло-вакия халқ қўзғолонида қатнашди.

Чехословакия озод қи-лингандан кейин И. Ле-нарт партия ва ҳўжал раҳбарлик ишларида бў-либ, 1958 йилдан бошлаб

И. Ленарт — Чехосло-вакия Компартияси Мар-казий Комитети Прези-дентининг аъзоси, Мил-лат мажлисининг ва Словакия Миллий кеңа-шининг депутаты.

Халқ номзодлари

БЕРЛИН, 23 сентябрь. (ТАСС). Ке-ча бу ерда ГДРнинг олий вазосат органи — Халқ палатасига бўламак саяловлар муносабати билан меҳнат-кашларнинг йигилишларида кўра-тилган номзодларнинг рўйхати аълон қилинди.

Жами бўлиб, 533 номзод кўрсати-лган, булар орасида Германия Бир-лашган социалистик партияси Мар-казий Комитетининг биринчи сек-ретари, ГДР Давлат кеңашининг раиси В. Ульбрихт, ГДР Министрлар Со-ветининг раиси О. Гротеваль, энг яхши ишчилар ва қишлоқ ҳўжалик кооперативларининг аъзолари, демок-ратик партиялар ва оммавий жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, атоқ-ли олимлар, ёзувчилар ва маданият арбоблари бор.

ФАВҚУЛОДА ҲОЛАТ БЕКОР ҚИЛИНДИ

Республиканинг пойтах-ти Форт-Лами шаҳрида қўзғолон қилини, деб хабар бе-рилган Фрэнс Пресс аген-тлигининг муҳбири, 16 сентябрда Форт-Ламида бўлган ҳ